

1951

Körmendi Ferenc új könyvéről

Irtta: ACZEL BENŐ

Körmendi Ferenc, aki a pályadijnyertes "Budapesti kaland" óta nemzetközi sikerű író, új regényt írt "Years of the Eclipse" címen. A "The Bobbs-Merrill Co., Inc." new yorki cég adta ki és kapható \$3.50-ért.

A regény Londonba került száműzött magyarok életéről szól s kicsit emlékeztet "A halászó macska utcája" című ugyancsak világsikerű magyar emigráns regényre, de kevésbé lírai és több történik benne. Körmendi általában mesemondó, olyannyira, hogy még a "happy ending" is ritkán marad el nála. Alakjait érdemük szerint bünteti és jutalmazza, noha sem a büntetés, sem a jutalom nem túlzott. Együttérez hőseivel s ezért nincs szíve kegyetlenül bánni velük. Hiba-e ez, vagy erény egy alapjában véve realiztikus regényben, nehéz eldönteni. Az olvasó legtöbb esetben egyetért az író ítéletével, bár bizonytalan érzéssel, hogy mindez csakugyan így történhet-e?

Az új regény főhőse — aki mindig azonos kissé az íróval, — Halas János tanár, intellektuál, életbölc, a nők biztoskezü hódítója s persze, magányos és tépelődő ember. Körülötte cirkálnak a barátai: a jók és a gonoszok. Az előbbi csoportba tartozik a talpig férfi uszóbajnok, hős és minden erényekkel teljes Barabás István s az akaratgyenge, ábrándos szerelem halálos betege, Róna Pál. A gonoszok: Clement Andy, fejtörő, önző és minden helyzetben talpára eső férfitigris s ugyanő nőben Dobay Margit, a nagyvárosi házasságba besompolygó kesztetett női macska, megvetendő sznob, hűtlen barát és hűtlen feleség. Ezek hol találkoznak, hol széthúznak a mese ügyesen

szőtt szálai közt. Nem tipikus emigránsok, mint Földes Jolán hősei és hősnői, hanem tipikus emberek, távol hazájuktól, az emigráció különleges körülményei között.

S aztán szerepel az elmaradhatatlan kommunista is, Simor László személyében. Tulajdonképpen ez is tipikus figura: pártfanatikus, aki szigorúan tartja magát a moszkvai utasításokhoz, de apró botladozásainak leírása a regény művészileg legsikerültebb része. Ahogyan a melléje beosztott "elvtársnő" minduntalan visszaráncigálja, ha emberi érzései megszólalnak, finom eszközökkel megrajzolt s drámai erejű megfigyelés. Karriért csinál a vörös Magyarországon, de biztos végzetének felhői láthatók a horizonton. — Miközben pályáján felfelé kisklik a baráti körből, érezni lehet, hogy vesztébe rohan s az olvasó rémült részvételt figyel.

Körmendi új regényének legjobb tulajdonsága az, hogy elejétől végéig érdekes. Nem megvetendő erény ez a sokszázoldalas lelki analizisek dívatja idején, amelyek olvasása közben az ember az ásitástól nem láthatja a bármily kitűnően megrajzolt figurákat sem. A történet háttére London, a bombázások idején, s a kor és a színhely biztos kézvonásokkal rajzolódik alakjai köré. Ha hibát keresünk a regényben, talán azt vehetnénk az író szemére, hogy az életnek és az emigráns magyar társadalomnak csak egy kis szeletét ábrázolja. De nyilván ezt akarta s nehéz vitatkozni vele, mert az érdekesítő történet a kritikusnak nem engedi lélekzethez sem jutni, nemhogy szóhoz.